

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА

НОВА ОДИСЕЯ

Балет в 5 картини от Виктор БРУНС

Либreto — Алберт Буркат

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА:

Завръщаният се от плен	Д. Врубел, Т. Тодоров,
Едно рибарско момиче	К. Дамянов
Три рибарски момчета	Ю. Ангелова, Ем. Андонова, В. Иванова
Една жена от развалините	П. Луканов, Т. Иванчев, Ал. Малчев
Един млад мъж	Н. Абаджиева, М. Хинчева
Собственик на бара	Хр. Христанов
Бардът	П. Стоицев, М. Дамян и Ст. Кондева — Ламбева,
Момиче с арфа	Алб. Иванова, Ем. Андонова
Един бандит	М. Хинчева, Ер. Кужел
Три негови помощници	Ат. Недев
Едно момиче	Д. Гайдарски, М. Дамянов,
Един латернаджия	К. Дамянов, Хр. Христанов
Двама полицаи	Н. Руменни, М. Пислова,
Протаващ на балони	В. Врубел
Башата	Ц. Крачуков
Майката	Т. Иванчев, Ал. Малчев
Легето	Г. Иванчев, Кр. Цолов
Панаирджийски танцьор	Хр. Чернобаев
Приемател на панорама	Н. Абаджиева
Викачи	Л. Драгулева, Ю. Ангелов
Танцьорки	П. Луканов
Фякири	П. Стоицев
Двама канкан-танцьори	Т. Иванчев, Ал. Малчев
Жената на завърналият се от плен	Сл. Миндова, Н. Петсиска
	К. Дамянов, Д. Гайдарски
	В. Иванова, В. Врубел
	Ат. Недев, Ц. Крачуков
	Т. Пислова, Н. Руменни

ПОСТАНОВЪЧНА ГРУПА

Диргент: Борис Хинчев, Балетмайстор: Асен Манолов Скици за декори: П. Попов Скици за костюми: Лиля Атане — художник на оперетата Букуреш, Пела Бранковану — художник на оперетата в Букуреш, Концерт-майстор: Ал. Томов

НОВА ОДИСЕЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

I КАРТИНА: Един мъж се завръща в своята родина от военнопленничество. Посрещат го на морския бряг мирните рибари, които празнуват пускането във вода на една риболовна гиния. Младешките новодошли мъж да вземе участие в тяхното веселие. Трудно е за изстрадалия човек да се върне отведнаж към идилгията на спокойния живот. За миг той се връща към своите възпоменания — щастливия живот с жена му, прекъснат от ужасите на фашисткия ад и войната. Добрите рибари го молят да остане в тяхното село. Една мила рибарска дегойка също го моли да остане. Нейните очи му общават взаимност. Наблизо се понасят звуците на забравена детска песен, която му напомня, че трябва да намери жена си и своето загубено щастие.

II КАРТИНА: Завърналият се пленник пристига в своя роден град. Напразно търси той своя дом — той е разрушен и неузнаваемо. От семейството му никаква следа. Завладява го отчаяние. Отведнаж той дотича до звуци на танцова музика, идващи от мазата на неговата къща. Очуден, завърналият се влиза вътре.

III КАРТИНА: В избения бар царят лудо веселие. Бардамата се ухитря около новодошлия. Влиза едно момиче с арфа, което вследствие преживелиците през войната е получило помрачение. Неговата песен прекъсва опиянените от лудешките танци и виното. Само завърналият се в родната разбира неговата трагедия. Дълбоко развълнуван, той напуска подземния бар. Нежната, забравена мелодия му напомня, че трябва да дири жена си.

IV КАРТИНА: Край голям градски мост черноросаджии вършат своята тайна търговия. Идва беззащитно момиче, което предлага своята гривна. Бандитите го измамват и му задигат гривната. Завърналият се пленник се застъпва за момичето. Той влиза в разпъва с бандитите. Силите са неравни, но една внезапна полицейска намеса принуждава бандитите да избягат. За да избегнат подозренията на полицията, завърналият се пленник и момичето симулират любовна двойка. Полицията отминава. Момичето е признателно и нежно развълнувано от постъпката и близостта на испускания мъж. В завърналия също се пробужда порив за живот и нежност, обаче един вътрешен глас, изразен чрез мелодията на минаващия лиричния го пробужда и го кара отново да тръгне да дири жена си.

V КАРТИНА: Завърналият се попада всред навалищата на един панаир. Исочакващо той открива на сцената на една циркова панорама своята жена, застанала като грицелна точка на един хвъргач на покове. Завърналият се изглежда край на представлението и се приближава, но винаги как нейният партньор се опитва да я прегърне и отведе във фургона за живеене. За да се убеди в изневяратата на своята жена, завърналият се приближава фургона, където очаква да види жена си в обятията на чуждия мъж. За голяма своя изненада, той вижда своята жена да опаква багажа си, с твърдо намерение да скъса с този нерадостен живот. Между другите вещи жената открива една малка свиреща кутийка, подарена ѝ някога от него — нейният единствен любим. С голяма нежност жената завърта механизма на кутийката. Понася се сърдечна детска мелодия. Проследен, завърналият се разбира, че неговата жена, въпреки обратите на съдбата е запазила чистотата на своето сърце. Той я взема в прегръдката си и двамата отново тръгват да дирят щастieto си.

Композиторът за творбата си

Да кажеш като композитор нещо за своята музика преди нейната премиера е винаги трудно, защото непременно си обхванат от нетърпеливо напрежение, защото си обвзет от надежди и съмнения, които обхващат всеки творец-артист, който дълги години и с пълна всеотдайност е работил над творбата си.

За мене — както и за всеки композитор, който иска да създаде една драматична творба — съществената творческа предпоставка е едно убедително либрето. За да напиша една драматична музика, трябва да виждам пред себе си изпълнени с живот образи, които да ме погълнат и да ме тласкат към художествено пресътворение. Алберт Буркат ми поднесе със своя балет „Нова Одисея“ такъв именно материал, който със своята изява, а така също и с бързопроменящите се обстановки и с неговите многообразни фигури подпомогна моите намерения.

В един балет като „Новата Одисея“ в който противоположностите в отделните картини са съзнателно подчертани, съществената задача и за самата музика се явява вярното представяне на цялата обстановка. Заради това първата картина със сцената на брега, трябваше да получи един безгрижен народностен музикален израз. След тази фолклорна картина, следващата ни показва пълната безутешност на следвоенното време. Аз опитах да представя тази обстановка музикално посредством образа на жената в развалините. Третата картина, бара, от своя страна ни показва една съвсем друга среда. В случая трябва да се нарисува музикално изтощителната барова атмосфера. Понятно е, че като основа трябваше да се прибегне до изключената танцова музика на съвремето и да се предаде същата във симфонична форма. Едно цитиране на отделни танцови видове съзнателно бе избегнато. Музикалното охарактеризиране на атмосферата на следващата картина, която ни показва отвратителния живот на тъмните личности под мостовете, аз опитах да постигна посредством потиснати тъмни оркестрови багри от много туширани инструменти. Петата картина е напълно друга: един шумен панаир. Този шумен живот с неговите множество макар и малки танцови възможности, аз опитах да изразя музикално преди всичко чрез разнообразни и пестри музикални изрази. В финала трябваше да се намери един интимен и пълен с дълбоко чувство тон, който аз подирях преди всичко в свободното използване на драматургично тъй важната в творбата народна песенчица „Спи, дете, спи“. Тази стара народна песен в развитието на действието има много съществена функция на лейтмотив, макар тя да минава същевременно като червена нишка през цялата творба, като израз на съвеста на завръщащия се пленник, разбира се, постоянно видоизменявана, а също така — разнообразно вмъквана.

Покрай това, партитурата показва множество персонализиращи мотиви, които имат също така характер на лейтмотиви и съобразно с развитието на действието показват съответни мелодични и хармонични промени. При това те са използвани съвсем свободно, а не в строго рисувателна форма. Като най-съществена от тях теми би могъл да бъде посочен мотива на завръщащият се пленник, който постоянно видоизменяван също преминава през целия балет и трябва да изрази със своята широка мелодична форма, любов към отечеството и домът, но също така сила и дръзновение на един честен мъж. В пълно противоречие на това е мотивът

на бардамата изразяващ нахална похотливост. Трагично, почти призрачно, се откроява срещу това мотива на момичето с арфата. Наивна и сърдечна е също така темата на момичето в четвъртата картина. Също и другите действащи лица са свързани съответно с ясно доловими свои теми.

Оркестърът е разширен и обхваща различни ударни инструменти, пиано, саксофон и акордеон. Това не цели да постигне някакви особени звукови комбинации, а има за задача да ни представи преди всичко картината в бара и тая на панаира, макар и съответно преработени в тяхната първичност, която тук се постига именно с помощта на един характерен инструментариум. Обобщавайки, бих желал да изтъкна, че в моята музика аз съм се старал да изразя дълбоко човечното съдържание на творбата, а освен това да напиша една музика, която да даде възможност за истинска хореографска изява.

Виктор Брунс

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868549